

Nro. 16.

**A' FELS. CSÀSZÀRNAK ÈS A. KIRÀLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÈBÖL.**

*Indült Bétsből , Keddon Augustus 22. ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s.

Hadi Minister K á r o l y ö Kir. Fő Hertzegsége, e. h. 17-dikén indült innét útra Lengyel ország felé az ott lévő Cs. Királyi seregek' mustrájokra; A n t a l és R a i n e r K. Fő Hertzegek is ugyan azon napon vették S a l t z b u r g felé útjokat.

Nyitrai vólt Kanonok Fő Tisztelendő G y a t t e l A n t a l Ur helyébe, ki is már ennekelötte valóságos és nagy érdemeire nézve ugyantsak a' Nyitrai Káptalan' nagy Prépostjává neveztetett, Titularis V. A. Diaconust és Ilavai Plebánust, 's Tren- csin és több T. N. Vármegyék Törvényes Táblabi- rájokat, Fő Tisztelendő R o s z i n s z k y N e p o. m u k J á n o s Urat, ezen hónapnak 2-dikán Nyi-

trai hely-béli Kánonokká nevezni, kegyelmesen méltóztatott ő Cs. Kir. Felsége.

Folytatása azon Felséges Pátensnek, melly által Felséges Urunk, a' maga Országainak a' mostani háború alatt való neutralitások, közönségessé tétette:

1. Minthogy az alattunk lévő minden kikötőhelyekben, tenger-öblökben és partok mellett, minden hajókat a' neutralitás oltalma alá venni, 's tellyes bátorsághagyni akarunk: erre nézve nem engedtetik meg, hogy azokban és azokon kívül egy ágyú lövésnél kissebb távolságra, a' hadakozó hajók egymás ellen leg kissebb ellenségeskedést elkövessenek, hogy tsatázzanak, egymást kergessék, megtámadják, megmotózzák, el fogják: a' melly környüállásokra tehát különösen vigyázni köteleztetnek minden tisztviselőink, nevezetesen pedig a' katonarend béli Komendánsaink.

2. Ugyan ezen neutralitás béli jus szerént, meg nem engedtetik a' hadakozó hajóknak, hogy kikötő helyeink előtt a' mondott távolságnál közelebb tartozkodjanak, oly véggel, hogy a' kikötőhelyeink felé közelítő vagy azokból el evező hajók után olázkodjanak, leselkedjenek; annyival kevesebbé leszen szabad, benn a' kikötőhelyeinkben, és öbleinkben tartozkodni, azért, hogy azokból az érkező hajók eleikbe, vagy a' kivezőknek utánok mennyenek, 's azokat üzöbe vegyék.

(A' végezete a' jövő poszta napon következik)

M a g y a r O r f z á g.

P o s o n, Aug. 18 dikán. Tegnap szerentsénk vala Hadi Minister Károly ő Kir. Fő Hertzegségét tisztelni. Dél előtti tizedfél óra tályban érkezvén meg ő Fő H.ge a' hídhöz, ottan a' város

Magistrátusa által mély alázatossággal köszöntött, 's azon innen F. M. Lieutenant Gr. Meerfeld által, a' ki alatta' Fő Hertzeg Ferdinánd Regimentjének egy Batalionnya 's Granaterossai paradában allottanak, katoná muzsikával fogadtott, a' hol ő K. Fő H. ge a' hintóból kiszállván, a' katonaság sora előtt gyalog ment el, 's az után szekerebe ismét be ülven, útját Nagy Szombath felé, 's azon keresztül tovább folytatta.

Nagy Szombath, Aug. 18-dikán. A' tegnapi örvendetes napra, a' mellyen Kóroly ő K. Fő Hertzggsége Galitzia felé közöttünk keresztül utazott, az itt lévő Fő Gymnasium Igazgatója Baký Ferentz úr ilyen Chronosticont készített:

De Caroli

adventu sic publico principis
eccc. IV. h. la. parnasvs tirnaviensis agit!

Vivat!

Egerből Aug. 8. ik napján. Az ide való Nemes Káptalannak számos elzindóktól fogva, igen nagy érdemű szeretett Nagy Prépostya Mélt. Püspök, Miklósy Ferencz Eő Nagysága, Ő Cs. Kir. Felsőjétől a' N. Várad Püspökségre emeltvén kegyelmessen, tegnap előtt, az egész Nemes Káptalan jelenlétében kettős hivatalját le tette, végső búttst vett, és minden óran maga Megyejébe N. Váradra fog indulni. Melly dolog ezen egyesült Tekint. Heves és Szólnok Vármegye Nemes Statuffainak és Rendjeinek az itt tartatott közönséges Gyűlésben értékre esvén, Tek. Borsod Vármegye ide küldött deputatusaival egyetemben a' nevezett Méltos. Püspök végső tiszteletére mentek, 's azon Nagy Papnak mind a' két Nemes

Vármegye eránt mutatott jó indulatját, 's nagy érdemeit nemcsak szavokkal, hanem könyhullatásaikkal is meg halálni igyekeztenek. Ezeken kívül számos itt körül belől lakó birtokos urak mentek Püspök Ur Ö Nagysága tiszteletére, nem említvén azokat a' számos szükölködő szegényeket, a' kiknek ez a' papi Méltóság nagy jóltévőjök, 's valóságos attyok vólt. — Mindazáltal nem maradt ez a' tágas Egri Megye egészlen árvául, mivel éppen a' mai napon tartatott Consistoriumban, Mélt. Báró F i s c h e r István Dulcinai Püspök, és ide való Kánonok Ö Nagysága választódott Generális Vicariussá. — Eljen mind a' két Méltos. Ur számos elztendőkhig nemes Nemzetünknek javára, és díszére szerentséssen.

W e f z p r é m V á r m e g y é b ő l Julius 31-ik napján. Újságaink szomorúak itt a' Bakony erdőség mentiben, a' sok fűrű záporok, jégessők ritka határt hagytak kimélletlenül, gabonáink ugyan keresztekbe vannak, de jobbára alól felül ki tsiráztak, a' honnan bőv áldást nem felettébb várhatunk. — A' Somlyai betses szöllő hegyek már kéttzer is sokat szenvedtek a' kártévő jég miatt. Az ehes és vigyázatlan szegénységen másféle szerentsétlenségek is estek, nevezetessen Tt—ön a' Bakony töviben, a' múlt napokban a' tsupa gomba étel miatt, melly az első időben igen bőven termett, egynéhányan meg hóltak hirtelen, úgy hogy, tsak azok maradtak életben, a' kik hirtelen etzetet ittak, vagy ezetes ételt ettek utánna. Ezen szomorú példa az élőknek ezen két fontos tanúságot nyújtja: 1) A' ki a' gombát tökélltetessen nem esméri, akár ki készíti is meg, meg ne egye, mert a' gomba fajtáknak nagyobb részek mérges, és sok

halálos is. — 2) Az etzet egy a' leg jobb hirte-
len való orvosságok között a' gomba méreg el-
len. —

Frantzia Respublika.

Brüszzel Aug. 7-dikén. Cs. Kir. Taná-
tsos Bara úr, a' ki olyan útasítással küldetett ide,
hogy a' Károly Kir. Fő Hertzeg' Belgiumban volt
vagyonainak a' Lünevilleri Kötés' ereje szerént va-
ló eladattatásokat elintézzze és végre hajtsa, a' jö-
vő Sept. 15-ikén viszi azt véghez. A' Schönen-
bergi szép Kastély, a' melly a' ditsőfféges emlé-
kezetű Kristina Fő Hertzeg Asszonyának, a' ki azt
nagy gondal épittette vala, és két milliójába került,
drágasága miatt nem találván olyan vásárost, a' ki
azt egyedül meg vette volna, 21 részekben fog a'
többet igérőknek eladattatni.

Ugy beszéllenek, hogy az Első Konzúl, a' ki
Páris felé most utazik vissza, tsak kevés napokig
fogna ottan mulatni, és hogy onnét egyenesen Brest
felé fogná útját folytatni. Ha ez így lesz, ek-
kor fognak az Angliai expeditzióra ki-rendeltet-
ve lévő fegyveres seregek is a' Napnyugoti Fr. ten-
gerpartokon való táborozáshoz kezdeni. E' sze-
rént a' plánum szerént, az Első Konzúl September'
vége felé fogna Belgiumba ismét vissza érkezni
az ott őszre gyülekező fegyveres nép' mustrájának
tartására, a' melly fegyveres népnek Gen. Auge-
reau a' vezére. Akkór tsak mint Generális, tsak
mint az expeditzióra rendeltetett egész sereg' Ge-
neralissimussa, ugy fogna ismét meg jelenni Bona-
parte Brüszzelben, a' mint ezt a' kinyilatkoztatást,
némelyeknek erőffitések szerént, önnön maga
tette.

Nem emlékeznek a' Belgiumi lakosok, hogy

a' hajótsinálás olyan nyakrafőre folytattatott volna valaha Belgiumban, mint most; a' Schelde vízének mind két partjai, a' Brüggesi és Ostendei minden kanálisok, öblök, és kikötőhelyek, tsupa hajótsináló műhelyekké lettek. A' munkában lévő ágyus tsajkák és egyéb laposs hajók, mind arra a' formára készítettnek, a' melly a' Státus-Tanátsos F o r f a i t' találmánya. Két-két, 36 — 24 — 18 fontos ágyukat fognak minden ilyen hajóra helyheztenni. Fő tulajdonsága abban áll ezen hajóknak; hogy lapossak és szélesek lévén, majd tsak a' víz színin eveznek, és a' fenekek egy rőfnyinél lejjebb alig nyomúl a' tereh alatt le a' vízbe.

Brüszfelből való elútazása előtt 15 gála hintókat alkudott az Első Konzúl a' maga költségére S i m o n nevű Brüszfeli igen hires hintótsináló-nál. Gondólják, hogy nagy részint ajándékba szánta őket. Rendelést tétetett a' Pápa számára is, egy tsipkéből készülő igen nagy betsű, mise-mondáshoz való felső ruha (ing) eránt.

P á r i s, Aug. 10-ikén. Ez előtt néhány hetekkel, egy Fr. hajós sereg evezett el Napkeleti India felé, a' melly 2000 emberekből álló Fr. fegyveres sereget vitt a' Gen. Dekaeln vezérlése alatt, olyan tzélozással, hogy Pondicherit, a' mellyet az Anglusok az Amiensi Kötésben visszsa ígértének vala, őrizet alá vegye. Ezen hajós sereg után olyan rendelést küldött a' Fr. Orzáglószék, hogy útját tsak a' Jóreménség' hegyéig folytassa, és azt, minekelőtte az Anglusok oda ismét beülhetnének, foglalja el. — Ha a' Londoni tudósításoknak hihetünk, egyéb koloniáira nézve a' Batava Respublikát nem teheté a' Fr. Orzáglószék a' maga előre való vigyázása által ilyen szerentséssé, mint-

hogy ezen tudósítások szerént, Surinam, Berbice, Demerari, és Curacao, már ismét mind Anglus kézben vannak.

A' Hannoverai Fő vezér M o r t i e r, így írt a' Hadi Miniszterhez Jul. 21-dikén:

„Nem magasztalhatom eléggé a' Hannoverai tábornak betsületes magaviseletét és jó rendtartását. Már 14 ezer puskát, 80 Bat. ágyut, és 3868 katona alá való lovat, vettünk által. Lovas testőr-zőink számokra 300 paripát vállogattunk ki. A' Hannoverai ló-fajta, igen szép és jó: most soványok ugyan a' lovak, minthogy Lauenburgban megfogyatkozott vólt az eledelek, de majd meg híznak a' testőr-zők alatt. Azokat a' Frantzia ágyukat, a' mellyeket 1756 ban vettek vólt el a' Hannoveránusok a' Frantziáktól, Fr. ország felé útnak indítottuk. Az Albis és Wéser vizein 80 lapos hajók vannak munkában. A' Mecklenburghoz tartozó Rostocki kikötőhelybe egy kisded Orosz hadi hajós sereg érkezett meg, és közönségesen szollván nagy örömmel lehet az Orosz hajós seregnek nagyobb-nagyobb készületeit szemlélni, a' mellyek annak megakadályoztatására valók fognak lenni, hogy a' Koppenhágai szomorú történet ezen új hadakozás' alkalmatosságával valami képpen ismét elő ne kerüljön, &c. — „M o r t i e r.“

N a g y B r i t a n n i a.

L o n d o n, Aug. 2-dikán. Ezen újonnan elkezdődött háborúban a' múlt szombaton szollaltak meg leg először az örömlövő ágyuk Londonban, a' mellyeknek dörgése által St. Lucia szigetének Anglus kézre való kerülése adatott a' népnek tudtára, a' mellyről az ugyan azon nap' ki jött Udvari újság egy hivatal szerént való tudósítást tett kö-

zönségessé, mellyben ezek a' nevezetesebb környül-
állások fordulnak elő: —

„A' Morne Fortunée nevű erősséget ezen szi-
geten (irja az Anglus vezér G r i n f e l d) rá-roha-
nás által vette meg az Anglus sereg. Az Anglus
Hadi Ministertől Lord Hobartól a' múlt Május
16-dikán indúlt el Angliából a' parantsolat Grin-
feldhez, az ugy nevezett Caraibes szigetek Komen-
dásához, a' ki ezen parantsolatot Jun. 16-dikán
vévén, azt az ott lévő Anglus tengeri vezérrel,
Hooddal, azonnal közlötöte, ki is 17 ikben Barba-
doshoz ki kötvén, azonnal hozzá kezdett a' hadi
készületeknek hajókra való rakattatásokhoz, a'
mellyekkel 20-ikban haladék nélkül St. Lucia szi-
gete felé el-evezett, 's 21-ikben nap' feljötekor már
a' sziget' Elzaki tsutstsánál állván, a' hadi készü-
leteknek 's fegyveres népnek a' pártra való kira-
katásához tüstént hozzá kezdetett. Estvéli 6-tod-
fél órakor már az Anglusok' kezekben vólt Castries
várossa: hanem a' nevezett vár' Komendansa Fr.
Gen. Noguès, semmi féle feltételek alatt nem akart
leg kissebbet is hallani annak feladásáról. Az An-
glus vezér ellenben, minthogy az essős idők a' vi-
lágnak azon részében nem sokára békövetkeztek,
nem találta jónak a' vár' ostromlására hosszú idöt
fordítani: melyre nézve a' nevezett hónapnak, u.
m. Jun. 22 dikének reggelére, a' várnak rá-roha-
nás által leendő elfoglalását meg-határozta; a'
melly reggeli 4 órakor, a' vakmerő ellentálláshoz
képpett kevés vesztéssel, és igen rövid idő alatt,
t. i. egy fél óra alatt, meg is esett. A' vesztése
az Anglusoknak, mint maga a' vezér irja, külö-
nösen néhány igen betses érdemű főrangú tisztek-
ből állott: de reménség van sebeikből való kigyó-

gyulásokhoz. Nem tudja a' tudósító elegendően magasztalni az Anglus katonaságnak azt a' nemes indulatját, hogy, bár mi méreggel és hevelléggel verékedtek is eleinten, de mihelyest egyszer a' várra fel hághattak, 's az ellenség ellentállani meg-szünt, azonnal ök is minden vérontástól egyszeriben meg szüntenek, 's azután tsak egy Frantzián is sebet nem ejtettek. Az Anglus katonaság, az ő ágyúzóikon kívül, 4 Regiment béliekből — a' várban lévő Fr. őrző sereg pedig, 650 emberekből állott — azok, 20 el esett, 110 meg sebesedett, és 8 eltévedett, ezek pedig 14 el esett, és 50 sebbe-esett embert vesztettek. Az Anglus sebesek között 6 fő tisztek vannak. A' Frantziák között Brigadéros Nogués is sebet kapott. Hogy a' vár őrző Fr. sereg az egész szigeten ilyen kevés emberből állott, az okozta, hogy az Anglus hajós sereg egy fél Brigadának felét, a' melly Fr. országból ezen sziget' védelmezésére már tsak nem meg-érkezett vala, Adm. Hood egy pár napok előtt a' tengeren előtalálván, el fogta vala, és Barbadosba küldötte, &c.

Adm. Hood is írt ezen történetről egy levelet a' hadi Miniúterhez Lord Hobarthoz, mellyben elő adja egyebek között, hogy, minekutánna Jun. 17-dikén Barbadoshoz megérkezett, 's Gen. Grinfeldel a' további hadi munkák eránt egygyet értett volna, azon Frantzia seregeknek, a' mellyek St. Lucia szigetének segedelmére siettek, útjokat miként állotta el, öket miként fogta el, 's több e'-félék. —

Mely nagy készülteket tegyenek az Anglusok közönségesen, 's nevezetesen a' Londoniak, a' magok védelmezére, meg tettzik tsak ezekből is:

— London körül, sántzok és battériák készítettnek. — Hertzeg York 30 ezer fegyvereseknek mustráját most tartja Angliának déli partjain — az Essexi és Suffexi partokon még egy nagyobb sereg készíti magát a' mustrához — a' Northumberlandi Herczeg 1000 embert, Ex-Minister Pitt 1800-at állit ki a' haza' védelmezésére. Pittnek magának igen kevese van ugyan, hanem 5 kikötőhelyeknek a' Provizora, a' mellyekből 5 ezer Font Sterlingeket (50 ezer Forintnál többet) veszen-be esztendőnként: a' melly summából ki állithatja az 1800 önként vállalkozókból álló haza-oltalmazó sereget. Ezt a' sereget ő maga személyesen fogja vezérelni, minthogy ilyen nyilatkozatát tett nem rég maga felől: — „Szép dolog (ugy mond) nem csak beszélni: hanem ha a' szükség kívánja, tsatázni és meg is halni a' hazáért.“ — A' Királyi Familia nem fog, szokása szerént, az idén a' Weymouthi tengeri fürdőn meg jelenni.

A' Londoni kereskedőknek Tanátsházokban ilyen buzdító beszédet intézett az Elölülőjök hozzájok: — Uram, a' szempillantat el jött, a' midőn hazánknak és ditiösségének meg tartatásán kén-telenítettünk gondolkodni. Egy vakmerő bator 's parantsólni szerető ellenség által fenyegettünk, a' ki közönséges úraságra törekedik. Tsák a' van hatra, hogy e' kettő között válaszfizunk: Vagy o-nunknak egy részét akarjuk-e inkább a' haza' védelmezésére fel áldozni, vagy pedig inkább akarunk fel-prédáltatni? Haljunk-meg inkább, mint-sem megérjük, hogy hazánk meg alacsonyittassék, és rab-szolgaságra jussunk! Az ellenség fel-számlálta már, hogy mely nagy gazdagságra fog majd találni nálunk. Jobb lesz tehát ennek egy részét önnön

szabadságunkért előre feláldoznunk, &c.“ — Több Skótziai fő emberek, a' kik mint a' Parlamentum tagjai ugy tartózkodtak Londonban, sietve elútaztak innét hazájokba, hogy hazájokfiat ők is az ellenség ellen való felkelésre huzditsák, a' kiről úgy kezd hallatni, hogy leg előbb is Skótzia ellen szándékozna próbát tenni. — Az Angliai Postamesterek sem utólsó hazafiú buzgóságot nyilatkoztatnak magok felől. Olyan ígéretet tettek az Országglószéknek, arra az esetre, ha az ellenség tsakugyan ki találna hozzájuk szállani, hogy minden lovaikat által fogják adni, a' fegyveres seregeknek a' szükséges helyekre való siető elvitettetések végett. —

Az úgy nevezett Oppozitzió részén lévő irók az eránt kezdenek egy kevés nyughatatlanságot nyilatkoztatni, ne hogy az Elzaki Hatalmasságok, a' magok kereskedés béli szabadságoknak védelmezése végett, fegyveres neutralitást vévén fel, ha az Anglus hadakozó hajóktól valamely nyughatatlanságot találják szenvedni, ellenek támadjanak.

O l a s z O r s z á g.

L i v o r n ó, Aug. 3-dikán. Tegnap előtt igen szép és a' Márs' fiaihoz illő komédiának valánk szemlélői. Egy osztálya az itt lévő Fr. őrző seregek, ágyus tsajkákra és egyéb laposs hajókra ülven, a' kikötőhelyből kivezett a' tengerre. Onnét rettenetes ágyuzás által fedezvén magát, a' partokhoz, nevezetesen a' Marcocco nevű erősséghez közelített, a' mellyről és másunnan is a' partról, rettenetes ágyuzás tetetett a' közelítő, tetetett ellenségre. A' fegyveres csoportok kiugratk végezetre a' partokra, 's az erőlléget rárohadás által megvévén, örvendetes kiáltozás és muzsi-

ka szó rekesztette-be a' játékot. — Azt akarták ez által képzeltetni, hogy az Angliába való kiszállás is ilyen módon fogna véghez menni. — Az után nagy tűzjáték vólt, a' mellynek közepe egy ostrom alatt lévő várat ábrázólt, a' mellyre minden oldalról számos bombik és granátok repdesdek. — Generál Murat is mindenütt ott vólt ezen játékokon. Két százig való hajók vóltak az ókisérvivel, a' katonákkal, nézőkkel, és muzsikásokkal tele. Mind ezeknek nagy bál vetett végett. — Tegnap el-útazott Gen. Murat a' Pisai fördőkre.

Nápoly, Jul. 15-ikén. Az a' 2000 emberből álló Nápolyi fegyveres sereg, a' melly azért tartózkodott már jó idő óta Máltha szigetén, hogy azt az Anglusoktól az Amiensi Kötés' ereje szerint a' maga őrizete alá vegye, lassan-lassan már eljött onnét, és Messinában, Siracuzában, 's más Siciliai városokban állapodott meg.

Az Amerikai Respublika hajói nagy készüléteket tesznek itt Olasz Ország körül a' Tripolisi tolvaj Fejedelem ellen. A' Messinai kikötő helyben három szép Amerikai Fregátok és néhány egyéb kised hadi és szállító hajók állanak kézen. Onnét ide a' Napolyi kikötőhelybe fognak evezni, hogy azon más négy hadi hajóikkal, a' mellyek vasmatskákon itt tartózkodnak, egygyesülvén, jó készüléttel Tripolishoz evezzenek, 's ezen tolvaj fészket meg fenyítsék. A' Nápolyi hasonvehető ágyus tsajkákat is kéri az Amerikai hajók' vezére, a' Királytól; ezeknek is hasznokat akarván venni ezen expeditzióban.

Nevezetes viaskodás történt a' közép tengeren a' napokban egy Anglus és egy Frantzia Fregát között. Össze találkozáván, vakmerő módon kez-

dettek verekedni. A' Fr. Fregát, minekutánna az Anglus ágyuk tüze által igen meg rongáltatott volna, már azon gondolkodott, hogy fel adja magát. Azonközben, a' nagyobb arbotzfáját egy Anglus golyobis ketté szakasztván, midön le dőlt volna, az Anglus Fregátra esett, mellyre a' Frantziák a' rá dőlt árbotzfán mint egy hidan, által rohanván, nagy vérontás után erőt vettek az Anglusokon, és a' hajójokat el nyerték.

Admirál Nelsonról azt írják ezen Nápolyi tudósítások, hogy nem tudhatni, melyik részében olálkodják a' Középtengernek, és hogy mi légyen a' tzélozása, melyre nézve nem ok nélkül tartanak tölle a' Frantziák és az ő barátjaik. — A' Londoni levelek szerént ellenben, Jul. 5-dikén a' Génuai kikötőhely előtt állott 2 Fregátokkal, és a' partokat 's a' kikötőhely' mélységét vizsgálta.

V e l e n t z e , Aug. 3-dikán. A' múlt kéten néhány kereskedő hajókat, a' mellyek az Olasz Respublika béli emberek tulajdonaik vóltak, el fogdosván itt a' szomszéd tengeren az Anglusok, vizsgálta azokat töllök az itt lévő Frantzia Bízto, azt mondván, hogy nem lett volna jussok azoknak elfogásokra ezen neutrális tengeren. A' dolog vizsgálás alá vétetett, és közbírák küldettek ki annak megitélésére, hogy valyon a' tenger, a' mellyen az Anglusok az említett hajókat el fogták, a' Császári részen való é, vagy pedig az Olasz Respublikáén? Ugy taláztatott a' dolog, hogy a' Császári határon kívül egy ágyúlövésnél meszszebb történt, melyre nézve nem lehetne az Anglusokat arra kényszeríteni, hogy az el fogott Olasz hajókat vizsgálja adják. A' Fr. Bízto azt mondotta erre, hogy az Anglus hajók Császári zászlókat evezvén,

nem lett volna szabadságok arra, hogy ezen hajókat el fogják. Az Anglusok ellenben azt felelik, hogy ők a' Fr. Respublika ellen hadat folytatnak ; az Olasz Respublika, minthogy ennek Elölülője a' Fr. Első Konzúl, a' Fr. Respublikától függ: tehát az ő hajóival jussok van úgy banni, mint ellenségeikével; 's azt is szabad tenniük, a' mit a' Frantziák tesznek, a' kik t. i. a' Pápa zászlójával evezvén, már néhány Anglus hajókat el fogtak.

N é m e t O r í z á g.

A' Német Birodalomnak mostani fő Cancellarius az Aschaffenburgi papi Vál. Fejedelem, a' maga birodalmainak, úgymint, az Aschaffenburgi 's Regensburgi Herczégsek és a' Wetzlári Grófság organisatiójának planumát el készítette, 's ki is hirdettette. E' szerezéig valameddig az ő Statuffa' adósságai ki nem fizetődnek, 's valameddig a' hosszú háború terhe alatt meg fáradt népe újabb erőt nem vesz, addig a' maga udvar-tartása szoros határok közzé lesz szorítva. Tudniillik hat kamarás urakból, négy udvari Kavallérból, egy udvari gazdaságot folytató Tanácsosból, két komornyikból, egy Controllőrből, három szakátsból, 12 libériás inasból fog állani; 20 lónál többet udvari istállójában nem tartat. Más részről, a' maga szoros határok közzé szorított költségeitől meg maradandó summát a' Statusbéli hűséges tiszteknek, kevés fizetésű szolgáknak, és ezek' özvegyeiknek és árváiknak segedelmekre 's tápláltatásokra kívánja fordíttatni. Nyáron Aschaffenburgban, télen pedig Regensburgban fog lakni.

A' Heidelbergai Universitas, avagy Fő Oskola a' Rénusi Palatinatusban, egy a' Német országi régi Universitások közzül, és a' Reformatió

előtt 172 esztendővel, úgymint 1346 ik esztendőben állítatott fel, és a' 30 esztendős háború kezdetéig mindenkor szépen virágzott. — A' Westfáliai békeesség és a' Palatinatusi Fejedelmeknek Cathol. vallásra lett vissza térések után, ekkorig a' közép szerű Universitások közzé is allig lehetett azt számlálni, a' közönséges Tanítók Reform. és Cath. vallásuak voltak. Az úgy nevezett Böltsellég Collegiumában (in Collegio Sapientiæ) 1728-ik esztendő óta 12 Reform. tanuló ifjúnak szabad szállás és asztal adódott. — Most, minekutánna a' Német Orzági Compensatio szerént, a' Rénusi Palatinatusnak nagyobb része, 's ezzel együtt Heidelberg a 's Mannheim városok is a' Badeni Marchionak (most már Választó Fejedelmnek) adattak volna, ez az igen kegyelmes, és a' maga alattavalóinak boldogulásokban gyönyörködő Fejedelem, a' Heidelbergai Universitást régi jussaiban nemcsak meg erősítette, hanem annak virágzóbb állapotba leendő tétele végett, a' Rénus vizén túl fekvő, de a' Lünevillei békeességben a' Frantziáknak birtoka alá esett fekvő jószágai helyett, annak 40,000 forintot rendelt esztendőnként. Ebből a' summából 32,000 forint a' Tanítók, az Akadémiai tisztviselők és szolgák fizetésekre, a' fenn maradt 8000 forint pedig az Universitas Bibliotékájának öregbitésére, Physicale Instrumentumoknak 's készülteknek szerzésekre, és az épületeknek meg jobbittatásokra vannak rendelve.

Az Universitásbéli Tanítókra nézve olly rendelést adott ki a' Bádeni Vál. Fejedelem, hogy azok, a' Német Orzági három keresztény vallás' sorsossai közzül valók legyenek, úgymint, Catholicusok, Evangélicusok és Reformatusok. Neveze-

teszen a' Theologica Facultásban, a' Jus Canonicumot két Professor, t. i. egy Protestans és egy Catholicus tanittsa; a' Dogmatica Theologiát, és az ezzel öfzve kaptasoltatva lévő tudományokat három, úgymint egy Catholicus, egy Evangélikus, és egy Reformatus; a' több Facultásokban pedig, úgymint a' törvényes tudományokban, a' Filozofiában, a' Medicinában, Mathesisben, 's egyéb tudományokban, a' vallásra való tekintet nélkül, a' leg alkalmatosabb competens nyerve el a' tanító széket. — A' Theologica Facultásban, a' mellyhez a' Jus Canonicum is adatódik, 9; a' Juridicában 5; a' Medicában 6; a' Philosophicában 8 rendes és közönséges Tanítók lesznek. Ehez fog a' Mannheimi Astronomus is tartozni.

Az Akadémiai Senatus, a' Theologica Facultásból, a' leg öregebbek között három Protestans, 's három Catholicus; a' Juridica Facultásból 4 a' leg öregebbek között; a' Medica Facultásból is annyi, a' Philosophica Facultásból pedig hat Tanítókból fog állani. — Az Universitásnak Magnificentissimus Rectorja mindenkor maga lesz a' Bádeni Vál. Fejedelem, Prorectorja, az, a' kit a' Vál. Fejedelem arra ki néz és választ. A' Facultásokban mindenkor a' leg öregebb Tanító lesz a' Decanus; a' Theologica Facultásban két Decanus, úgymint egy Protestans 's egy Catholicus lesz. — A' tanuló ifjuságra ügyelő Ephoratus hat Professorból, úgymint 2 Theologusból, két Juristából, és Medicusból, két Philosophusból fog állani, a' kiket maga nevez ki a' Vál. Fejedelem.